

Il-Bwiet u ta' ġo fihom

Ta' VINCENT CARUANA

MINN meta kont tifel minn dejjem kont inhoss xewqa li nkun naf xi jkun hemm fil-bwiet tan-nies. Tgħidux li jien hallel. Jiena qiegħed ingħid biss li nħobb nkun naf x'hemm fil-bwiet ta' haddieħor u m'għidtilkomx li nħobb nieħu dak li jkun hemm fil-bwiet. Għalhekk tmorrux tqasqsu kontra tiegħi dak li nħux veru.

Wara din it-twissija serja lill-qarrejja nkompli fuq il-bwiet. Kif għidtilkom, jien inhobb inkun naf dak li jkun x'għandu fil-but u nixtieq li l-habba ta' għajnejja għandha l-qawwa tal-X-Ray biex nara dawk l-affarijiet li jkunu mgħottijin biċ-ċarruta tal-but. M'għandniex xi ngħidu, jekk xi hadd ikollu affarijiet li ma jixtieqx jurihom—ngħidu ahna xi ittra minn għand xi hadd għal qalbu—jiena minix sa nkun daqshekk bla prudenza li nkun irrid naf x'fiha.

In-nies ikollhom hafna affarijiet interessanti: fil-bwiet tagħhom. Nibdew mill-irġiel. Dawn kwazi kollha jkollhom pakkett jew kartiera tas-sigarretti u kaxxa sulfarini jew *lighter*. Jiena *lighter* ma ngħidilhiex "qabbadija" għax jiena minix favur il-Malti safi eżagerat. Imma haqqn: min iġebbidli widnejja talli kont sa noħroġ barra s-suġġett u għalhekk inkompli fuq l-affarijiet li jkun hemm fil-bwiet. Is-sigarretti jew sulfarini li ssib fil-bwiet ta' l-irġiel ma tantx huma affarijiet interessanti għax kważi kull raġel ikollu bħalhom. Hekk ukoll nistgħu ngħidu għall-maktur.

Fil-bwiet ta' l-irġiel tista' ssib bosta u bosta affarijiet oħra. Tista' ssib ritratti, flus, kuruna, ktieb tal-knisja, djarju, biljetti, *fountain pen*, lapsijiet. Izda mbagħad jista' jkun hemm affarijiet differenti. Fil-but tiegħi ġie li jkollu buttuna li tkun inqatgħetli mill-ġlekk u dil-buttuna ddum tgħidx kemm fil-but tiegħi għax kull darba ninsa ngħid "l omni biex tħethieli. Fil-but ġie li jkun hemm xi ċiċra jew karawetta li wieħed jinsa jiekol.

Fil-but ta' min jiddilettja bis-sajd tista' ssib xi xliet imkebbeb fond jew pakkett snanar u miskin hu min idahhal idejħ ġo dan il-but biex jisraq u jdahhal is-sunnara f'idejħ. F'but ta' wieħed li jħobb ix-xtieli tista' ssib xi żerriegħa u xi fjura jew werqa li jkun ġabar b'ex jaġhlaqha bejn il-folji ta' xi ktieb. Fil-but ta' min

ihobb il-mużka tista' ssib xi korda jew xi pinna tal-mandolina. Il-kollezzjonisti dejjem ikarkru fil-bwiet tagħhom l-affarijiet li minnhom iġemmu u għalliekk fil-bwiet tista' ssib bolol, tik-ketti tal-kaxxi tas-sulfarini, u affarijiet minn din ix-xorta. Mill-affarijiet li wiehed ikarkar fi bwietu tista' bosta drabi tkun taf fiex jaħdem, x'delizzju għandu u ftit jew wisq x'karattru għandu.

Nieħdu dan l-eżempju. In-nannu tiegħi dejjem kien iżomm spaga fil-but għax kultant kien jixtri xi haġa, iġeżwirha f'karta u jkollu bżonn jorbotha biex ma tinfetax waqt li jkun miexi b.ha. Dik id-daqsxejn ta' spaga fil-but tan-nannu tixhet dawl fuq il-karattru tiegħu u turik li hu ma kienx wiehed li jixtri s-sodda meta jkollu bżonn jorqod.

Fil-bwiet tista' wkoll issib xi haġa li qatt ma tobsor biha. Jiena darba sibt ġebła fil-but, għax poġġewbieli sħabi biex jiċ-ċajta.

Fil-but tista' ssib ukoll..... aqgħu x'tistgħu ssibu! Din mihux żgur qiegħda tiġikom f'raskom bħal issa għalkemm hafna huma li fil-but ikollhom waħda. Nahseb qegħdin tgħiduli: "U isa, għidilna x'inh. Kemm sa ddum ġej biha!" Mela halli ngħidilkom. Fil-but tista' ssib xi toqba li minnha jaqagħlek xi sold jew tmintax irbiegħi u għandu mnejn ma jibqagħlekx flus biex tmur bil-karozza d-dar.

L-irġiel ikollhom iżjed bwiet min-nisa. Raġel kollu aktarx erba' bwiet fil-ġlekk. Ikkollu żewġ ibwiet in-naħa t'isfel, but in-naħa ta' fuq fix-xellug fejn tiddendel il-*fountain pen* jew xi mak-tur bil-ponta hierġa, u but ta' ġewwa tal-ġlekk fuq il-lemin fejn aktarx jitqiegħdu affarijiet ta' karti. Fil-qalziest raġel ikollu żewġ bwiet fil-ġnub u iehor wara għall-portafoll. Xi rġiel jagħmlu l-but ta' wara jinqafel bil-buttna biex ma jhallux min jorbidhom il-portafoll f'xi rassa tal-folla. Hawn irġiel li jkollhom but żgħir fuq il-qadd taħt il-linja tač-činturin biex qiegħdu fih xi muniti. Kif qegħdin l-affarijiet jitqiegħdu f'dak il-but l-aktar adattata għalihom.

In-nisa ma jkollhomx hafna bwiet bħall-irġiel. Huma ġie li jkollhom żewġ bwiet taħt il-qadd li flok fil-ġnub ikun quddiem. Iżda n-nisa ma jużawx wisq il-bwiet ta' l-ilbiesi għaliex huma għandhom but speċjali li mihux imwaħħal mal-liba. Dan huwa l-*portmoney* li n-nisa jzommu fih l-intietef tagħhom bħal stočč tal-*lipstick*, kaxxetta bit-terra, ečč. Kultant il-*portmoney* ma

nafx jekk inxebbhux ma' but jew kexxun. Gie li nara mara tif-tah il-*portmoney*, iħares fil-mera u tibda tippittura wiċċha. Hawnhekk il-*portmoney* jkun qiegħed iserviha mhux biss bhala kexxun iżda wkoll bhala gradenza tal-mera.

Qiegħed niftakar haġa! Osservajt li bosta nisa ma jqegħdux il-maktur fil-but iżda jdeffsub fil-komma 'l ġewwa. Ngħid għaliha jistgħu jagħulu li jridu.

Hawn ukoll bwiet ta' l-uniformijiet. U meta n-nisa jilbsu l-uniformi huma jistgħu jlahħqu ma' l-irġiel f'dak li hu numru ta' bwiet.

Għalkemm in-nisa ma jkollhomx bwiet daqs l-irġiel, iżda għandhom l-fama li jhobbu jfittxu fil-bwiet ta' żwieġhom.

L-iktar li jkollhom affarijiet interessanti fil-bwiet huma t-fal. Fil-bwiet dawn ikollhom boċċi, żibeġ, helu, kupuni, xi suf-fara jew suldat taċ-ċomb u hafna ġugarelli, żgħar biżżejjed biex jidhlu fil-bwiet. Darba f'but ta' tifel jien sibt kaxxa tas-sulfarini minlija nanni-koli li hu kien gabar mill-għelieqi. Jiena aktarx naħseb li t-tifel ma kellu l-ebda ħsieb li jaħqar lil dawk il-koli, iżda xtaq iżommhom għaliex għogħuh. Xi tfal li ma jobdux is-sibillhom saħansitra s-sigarretti fil-but. Ma jabsbux li t-tipjip hu hażin għal min għadu żgħir. Xi tfal ikollhom fil-but maq bil-ponta. Dan jista' jġib il-ħsara u aħjar jillimawlu l-ponta.

Il-bwiet ikunu ta' daqs differenti. But tassew kbir huwa dak li jkun hemm fil-*boiler-suit* ta' xi inginier. F'dan il-but issib xi spanner, tornavit u għadda oħra u affarijiet li għandhom x'jaq-snu max-xogħol tiegħu.

Post l-annimali hemm ukoll wieħed li għandu but. Dan hu l-*kangaroo* li għandu but quddiem u fih ipogġi 'l uliedu u jgħri bilhom. Meta jiena kont żgħir kont nixtieq hafna li kont *kangaroo* żgħir biex nieħu rikbiet b'xejn.